



STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

Kazimiero Simonavičiaus universitetas

VERSLO SOCIOLOGIJA
STUDIJŲ PROGRAMOS
VERTINIMO IŠVADOS

Ekspertas: Doc. dr. Arūnas Acus

DUOMENYS APIE ĮVERTINTĄ PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	Verslo sociologija
Studijų sritis	Socialiniai mokslai
Studijų kryptis	Sociologija (L300)
Studijų programos rūšis	universitetinės studijos
Studijų pakopa	pirmoji
Studijų forma (trukmė metais)	nuolatinė (3,5 m.), iššestinė (5 m.)
Studijų programos apimtis kreditais	210 kreditų
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Sociologijos bakalauras

TURINYS

I. ĮŽANGA	4
II. PROGRAMOS ANALIZĖ	4
1. Programos tikslai ir studijų rezultatai.....	4
2. Programos sandara	5
3. Personalias	6
4. Materialieji ištekliai.....	6
5. Studijų eiga ir jos vertinimas	7
6. Programos vadyba	8
7. Absolventų karjeros galimybės.....	8
III. REKOMENDACIJOS.....	8
IV. Apibendrinamasis įvertinimas	8

I. IŽANGA

Kazimiero Simonavičiaus universiteto (toliau – KSU) ketinama vykdyti studijų programa *Verslo sociologija* (toliau – Programa) vertinama remiantis KSU pateiktu programos aprašu. Programą parengė KSU Sociologijos katedra. Programos rengimo grupei vadovauja KSU Sociologijos katedros vedėjas prof. habil. dr. Arvydas Virgilijus Matulionis. Programos rengimo grupę sudaro dėstytojai, turintys labai mažą akademinio darbo stažą.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

2.1. *Programos tikslai ir studijų rezultatai*

Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai formaliai atitinka studijų rūšį, pakopą ir kvalifikacijų lygį. Programos pagrindinis tikslas ir jį atliepiantys studijų programos daliniai tikslai formaliai atitinka bakalauro lygmens studijų programų reikalavimus, tačiau jie suformuluoti labiau iš teorinės nei praktinės perspektyvos. Studijų rezultatai siejasi su Programos tikslais, bet praktinės tikslų prieigos taip pat daugiau norimas nei realus Programos rengėjų rezultatas, galima sakyti hipotetinis.

Programos pavadinimo, numatomų studijų rezultatų, Programos turinio ir suteikiamos kvalifikacijos dermė diskutuotina. Pvz. 8 psl. Programos rengėjai teigia, kad bus rengiami verslo specialistai, tačiau jiems bus suteikiamas sociologijos bakalauro laipsnis. Diskutuotinas krypties - sociologijos bakalauro, ar šakos - taikomosios sociologijos bakalauro kvalifikacinio laipsnio pasirinkimas. Studijų krypties klasifikatoriuje prie sociologijos studijų krypties šakų nėra verslo sociologijos. Ten yra pvz., politikos sociologija ir t.t. Galbūt verslo studijų kryptyje (N100) rengiamas specialistas (šaka -verslo procesų valdymas/N130) galėtų spręsti tas pačias problemas, kurios keliamos šios Verslo sociologijos programos apraše.

Programos rengėjai apraše pristato darbo rinkos poreikius, tačiau nėra jokių konkrečių tyrimų, ar tokie specialistai realioje Lietuvos darbo rinkoje reikalingi. Tai suponuoja apmąstymus, kodėl verslas negali funkcionuoti komandiniu principu, t.y. kviečiant mokslininkus, sociologus sprendžiant taip gerai Programos rengėjų pristatomas verslo problemas. Šios programos reikalingumas grindžiamas tik teoriniais samprotavimais, nors jie ir grindžiami strateginiais verslo vystymo dokumentais. Socialinių partnerių palaikymas (pateiktas priede) nėra verslo atstovų poreikio siūlomoms specialistams rengti analizę. Juolab, kad numatomas studentų skaičius yra labai didelis (50 N; 50 I) įvertinant mažėjantį studentų skaičių visose Lietuvos aukštosiose mokyklose. Šias metais didesnio susidomėjimo sulaukė tik biomedicina ir inžinerija. Programos rengėjai aprašo 7 psl. labai drąsiai apibrėžia būsimo

specialisto profesines kompetencijas: „didinti užimtumą, kurti daugiau ir geresnių darbo vietų“, „modernizuoti darbo rinkų ir gerovės sistemas“, „plėsti socialinės ekonomikos sektorių ir didinti verslumą“, „užtikrinti, kad ekonomikos augimo nauda būtų juntama visuose regionuose“. Kaip tai gali realizuoti verslo sociologijos specialistas be komandos, be atitinkamos patirties kaip verslininkas ar ekonomistas? Manychiau, kad Verslo sociologija galėtų būti magistrantūros studijų programa, kurioje studijuotų turintys patirtį profesionalai.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Programos stiprybė – Programos tikslai ir studijų rezultatai pristatomi įvertinant Lietuvos ekonominę situaciją, pateikiami svarbiausi ekonomikos vystymo strateginiai dokumentai.

Programos silpnybė – rengiamo specialisto konkretaus poreikio analizės trūkumas; per platus specialistų gebėjimų spektras. Reikalingas sprendimas, ar bus rengiamas sociologijos bakalauras ar taikomosios sociologijos bakalauras.

2.2. Programos sandara

KSU Verslo sociologijos bakalauro studijų programos sandara atitinka formalius Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus, keliamus tokioms studijų programoms: apimtis 210 kreditų, studijų trukmė 3,5 metai.

Studijų dalykų ir (ar) modulių turinys iš dalies atitinka studijų rūšį ir pakopą. Programa atspindi tarpdisciplininę panašių programų tradiciją, tačiau Programos rengėjai tikina, kad rengs sociologijos specialistus (nors kartais apraše sutinkame ir verslo specialistus), pagrindinis dėmesys turėtų būti atkreipiamas į Programos sociologijos dalies turinį. Aiškiai pasigendama sociologijos teorijų. Klasikinės sociologijos teorijos programoje nesulaukė deramo dėmesio. Sociologijos studijų programoje turėtų būti atskirai pateikiami klasikinių ir šiuolaikinių sociologijos teorijų kursai. Programos klasikinės prieigas taip pat sustiprintų Socialinės minties istorijos ir Etikos kursai. Verslumo etika yra jau išvestinė klasikinės etikos dalis. Klasikinės prieigos šiame kurse yra „pritentos“ prie verslumo.

Tyrimų metodologijų kursuose (autoriai: V. Gaidys, V. Žilinskaitė, L. Labanauskas) neišvengta pasikartojimų.

KSU Verslo sociologijos bakalauro studijų programos sandaros pristatyme išskirtinis dėmesys teikiamas profesinei praktikai, tačiau studijų rezultatų siekiamybė praktikos metu abstrakti. Gal buvo galima visą *Tyrimo projektą* ir *Praktiką* susieti ir konkretizuoti numatomas praktikos bazes. Pagrindiniais programos socialiniais partneriais Programos aprašo rengėjai pristato Lietuvos socialinių tyrimų centrą (LSTC) bei Darbo ir socialinių tyrimų institutą, kurie yra viena institucija. Taip pat norėtųsi atskirti partnerius ir akademinę Programos realizavimo

grupei, kuri universitete dirbs nuolatos ir bus pajėgi kurti, vystyti ir plėtoti tyrimus, kurie užima svarbią vietą šios programos turinyje.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Programos stiprybė – globali verslumo prieiga atliepanti valstybės strateginius dokumentus.

Silpnybės – sociologijos teorijų turinio trūkumas (disbalansas tarp klasikinių ir šiuolaikinių sociologijos teorijų); kelia abejonių personalo mokslinio įdirbio šioje srityje pakankamumas.

2.3. Personalas

Verslo sociologijos bakalauro studijų programos dalykų bei dėstytojų veiklos aprašai atskleidžia, kad yra nepakankama *Sociologijos teorijų* kursą dėstančio dėstytojo kompetencija. Pagirtinos dėstytojo studijos užsienio universitetuose, tačiau to nepakanka. Tas pats dėstytojas dėsto ir *Modernieji sociologijos tyrimai, Kokybiniai tyrimai*. Dėstytojas ką tik apgynė disertaciją, o jo mokslinių tyrimų sritis nėra klasikinės ar modernios sociologijos teorijos.

Iš pateikiamo programos aprašo matyti, kad Programą parengė keturi dėstytojai (prof. A. V. Matulionis, dr. L. Labanauskas, R. Levickaitė ir R. Reimeris), kurie taip pat atsakingi už praktikas ir baigiamuosius darbus. Jie ir sudaro Programos vykdytojų kritinę masę. Įvertinus jų akademinį stažą, kyla klausimas ar pajėgūs jie atlaikyti naujos programos iššūkius? Personalas kvalifikacijų pateikimas Verslo sociologijos programos apraše nėra išsamus. Trūksta informacijos, kur kai kurie dėstytojai įgijo daktaro laipsnį, koks realus jų akademinis stažas aukštojoje mokykloje, ar yra jie vadovavę baigiamiesiems darbams bei praktikoms. Gal reikėtų pagrįsti jų kvalifikacijos kėlimo strategiją per artimiausius bent jau penkerius metus.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Verslo sociologijos bakalauro studijų programos stiprybė – dėstytojų, turinčių autoritetą sociologijos srityje, Programoje dalyvavimas.

Silpnybės – mažas skaičius nuolatinių dėstytojų Programos vykdyme. Kai kurių dėstytojų akademinės patirties trūkumas.

2.4. Materialieji ištekliai

Galima numanyti, kad Verslo sociologijos studijų programos materialieji ištekliai yra pakankami. Sunku vertinti realiai, nes apraše nepristatoma, kiek dabar yra universitete studentų ir kaip papildomi studentai padidins auditoriją bei kompiuterinių klasių apkrovimą. Pateiktas 5 priede sociologinės literatūros sąrašas (59 šaltiniai) nėra pakankamas specializuotoms studijoms. Sociologijos studijoms reikalingų klasikinių ir šiuolaikinių sociologijos teorijų vadovėlių ir kitų

įvairiems Programos kursams reikalingų knygų šiame sąrašė nepakanka parengti specialistą. Ką savo fonduose saugo Lietuvos technikos biblioteka, su kuria universitetas pasirašęs bendradarbiavimo sutartį, tenka tik nuspėti.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Pagrindinės srities stiprybės – Programos rengėjai numato materialijų išteklių gerinimo perspektyvą. Geros prieigos prie mokslinių duomenų bazių.

Silpnybės – dar nesukomplektuoti studijoms reikalingų knygų fondai.

2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas

Studijų eigos aprašas atskleidžia universiteto pasirengimą užtikrinti tinkamą akademinę ir socialinę paramą studentams.

Programos apraše teigiama, kad stojančiajam į Verslo sociologijos bakalauro studijų programą specialiųjų reikalavimų nėra, todėl vadovaujamosi bendraisiais reikalavimais. Tačiau 9 lentelėje, kurioje pateikiama konkursinio balo sandara, yra faktinių klaidų: brandos egzamino įvertinimas, kurio svertinis koeficientas 0.2, gali būti ne tik istorijos mokomojo dalyko, bet ir anglų kalbos. Analogiškai – dalyko metinis pažymys gali būti imamas ne tik užsienio kalbos, bet ir istorijos.

Numatomi taikyti studijų metodai tinkami studijų rezultatams pasiekti, studentų pasiekimų vertinimo sistema yra pakankamai aiški, vieša ir pakankama studijų rezultatams įvertinti.

Studijų eigos aprašas atitinka reikalavimus, tačiau vertinti proceso veiksmingumą bus galima tik po realių studijų pradžios.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Pagrindinės srities stiprybės – apraše tikslingai išdėstyta studentų pasiekimų vertinimo sistema, numatomi taikyti studijų metodai tinkami studijų rezultatams pasiekti.

Silpnybės – taisytinis konkursinio balo sandaros aprašas.

2.6. Programos vadyba

Numatomos naudoti vidinio kokybės užtikrinimo priemonės yra pakankamos, pagrindinę Programos realizavimo priežiūros funkciją vykdys Studijų komitetas.

Realus Programos vadybos srities įvertinimas šiuo metu negalimas, nes Programa dar nėra vykdoma.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Pagrindinė srities stiprybė – supratimas kaip organizuoti Programos vidinės kokybės užtikrinimą.

Silpnybė – Programa dar neveikia, todėl nėra galimybių įvertinti silpnąsias puses.

III. REKOMENDACIJOS

- 3.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai reikalauja patikslinimo.
- 3.2. Sustiprinti ir/ar išryškinti sociologijos teorijų dalį Programoje.
- 3.3. Tyrimų metodologijų kursuose (autoriai: V. Gaidys, V. Žilinskaitė, L. Labanauskas) atlikti pasikartojančių temų analizę.
- 3.4. Programos struktūros aprašą papildyti dokumentais (be Dublino aprašų), kuriais buvo naudojamosi formuojant struktūrą.
- 3.5. Pateikti praktikos vietų aprašus.
- 3.6. Ištaisyti Programos apraše padarytas faktines klaidas.
- 3.7. Sustiprinti rengiamos studijų programos knygų ir žurnalų fondus.
- 3.8. Prie skyriaus *Personalas* nurodyti sociologijos dėstytojų kvalifikacijos tobulinimo gaires (strategijas).

Apibendrinanti rekomendacija: *Verslo sociologija* galėtų būti kaip magistrantūros programa, kada absolventas jau turi ekonomikos krypties išsilavinimą ir atitinkamą praktiką versle.

IV. Apibendrinamasis įvertinimas

Kazimiero Simonavičiaus universiteto ketinama vykdyti studijų programa *Verslo sociologija* vertinama neigiamai.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balai
1.	Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai	2
2.	Programos sandara	1
3.	Personalas	1
4.	Materialieji ištekliai	1
5.	Studijų eiga ir jos vertinimas	2
6.	Programos vadyba	2
	Iš viso:	9

1-Nepatenkinamai (yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)

2-Patenkinamai (tenkina minimalius reikalavimus, reikia tobulinti)

3-Gerai (sistemiškai plėtojama sritis, turi savitų bruožų)

4-Labai gerai (sritis yra išskirtinė)

Ekspertas: Doc. dr. Arūnas Acus